

АСОЦІАЦІЯ МІСТ УКРАЇНИ

ВСЕУКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ
ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

вул. Січових Стрільців, 73, 11 поверх, м. Київ, Україна, 04053
Тел/факс: (+38 044) 4862878, 4862841, 4862812, 4863070, 4862883
E-mail: info@auc.org.ua www.auc.org.ua

№ *5-37*
31 січня 2018 року

Міністерство освіти і науки України

*Щодо обговорення Концепції
громадянської освіти*

На обговоренні в Міністерстві освіти і науки України знаходиться **Проект розвитку громадянської освіти в Україні** (далі – Проект). Асоціація міст України його розглянула і висловлює свої пропозиції до тексту, оскільки у Проекті визначено повноваження органів місцевого самоврядування у частині забезпечення впровадження громадянської освіти на місцевому рівні та надання фінансової, матеріальної і нематеріальної підтримки закладам неформальної освіти та установам, громадським організаціям, які реалізують програми та проекти громадянської освіти, та сприяють поширенню кращого досвіду громадських організацій з громадянської освіти.

Проектом пропонується визначити основні напрямки, завдання та форми громадянської освіти в Україні, що мають лягти в основу формування планів розвитку громадянської освіти в Україні, в тому числі і на локальному рівні.

Щодо завдань громадянської освіти

У розділі третьому «Мета і завдання громадянської освіти» Проекту визначено основні завдання такої освіти. Йдеться, окрім іншого, про навички управління державою. При цьому варто розуміти, що ці навички не можуть бути сформованими, якщо не будуть набуті інші навички, зокрема вміння здійснювати управління на місцевому рівні.

Пропонуємо пункт 3 завдань, визначених у розділі третьому Проекту, викласти у такій редакції:

«3) формувати та розвивати громадянську відповідальність за суспільно-політичні процеси, **навички здійснювати демократичне управління на місцевому рівні** та навички демократичної участі в управлінні державою;».

Також у пункті 6 розділу третього Проекту запропоновано одним із завдань громадянської освіти «формування активної життєвої позиції, здатності поширювати і застосовувати практики громадських ініціатив та волонтерства». Однак, на думку АМУ, важливою є не тільки здатність

поширювати практики, а й ініціювати їх запровадження. Зважаючи на це, пропонуємо пункт 6 завдань, визначених у розділі третьому Проекту, викласти у такій редакції:

«6) формувати активну життєву позицію, **громадську ініціативність у запровадженні практик на місцевому та державному рівнях**, здатність поширювати і застосовувати практики громадських ініціатив та волонтерства.».

Щодо визначення напрямів громадянської інформальної освіти

У частині 6 «Система громадянської освіти» Проекту визначені, зокрема, види та складники освіти. Одним із видів освіти є інформальна.

Відповідно до частини четвертої статті 8 Закону України «Про освіту» інформальна освіта (самоосвіта) – це освіта, яка передбачає самоорганізоване здобуття особою певних компетентностей, зокрема під час повсякденної діяльності, пов'язаної з професійною, громадською або іншою діяльністю, родиною чи дозвіллям. Вважаємо, що органи місцевого самоврядування можуть, зокрема, створювати можливості для набуття громадянських компетентностей членами територіальних громад шляхом залучення їх до прийняття важливих для громади рішень. Пропонуємо до зазначених у частині 6 «Система громадянської освіти» Проекту напрямів інформальної освіти додати «створення умов органами місцевого самоврядування для залучення громадян до прийняття рішень на місцевому рівні». Так, наприклад, від педагогічних працівників представником може бути голова профспілки, від батьків – голова батьківської ради, а від здобувачів освіти – голова шкільного парламенту або голова учнівського самоврядування.

Особливу увагу заслуговують визначені у частині 6 «Система громадянської освіти» Проекту складники освіти. Формуючи основні напрями громадянської освіти, що мають забезпечувати відповідні заклади освіти, слід врахувати логіку опису формування компетентностей. Ідеться про те, що, наприклад, формування патріотизму починається з любові до міста, селища, села, в якому народився. Зокрема, це актуально в дошкільному віці і може бути забезпечено в закладі дошкільної освіти. Під час здобуття повної загальної освіти вже є можливість у здобувачів освіти брати участь в діяльності органів самоврядування закладів освіти. Так, пропонуємо абзац перший складника другого «Повна загальна середня освіта, спеціалізована освіта» викласти у такій редакції:

«- формування активної життєвої та громадянської позиції, здатності брати участь у житті суспільства, **органів самоврядування закладів освіти** та управління на різних рівнях, зокрема, у волонтерській діяльності;».

Як свідчить практика діяльності на місцевому рівні, важливу роль у формуванні громадянської компетентності виконують заклади позашкільної освіти, в яких можуть функціонувати гуртки, секції, спрямовані на повноцінний розвиток громадянських компетентностей. Пропонуємо ці заклади зазначити у Проекті під окремим пунктом третім, при цьому пункти 3, 4, 5 вважати відповідно 4, 5, 6.

Асоціація міст України підтримує Проект розвитку громадянської освіти в Україні та просить Міністерство освіти і науки України врахувати вищезазначені пропозиції під час підготовки документа до затвердження Кабінетом Міністрів України.

Виконавчий директор Асоціації

A handwritten signature in blue ink, consisting of a large, stylized 'O' shape with a vertical line through it and a small loop at the top right.

О. В. Слобожан